

Īsa rokasgrāmata par Īrijas sociālās labklājības sistēmu

STRONGER TOGETHER

**CONGRESS
CENTRES
NETWORK**

Latvian

Pateicības

Šis buklets ir pieejams angļu, latviešu, lietuviešu, poļu un krievu valodās.

Mēs pateicamies Sabiedrības un ģimenes lietu departamentam par sniegto finansiālo atbalstu šī bukleta izdošanai.

Mēs pateicamies arī Ciara Murray par šī bukleta versiju angļu valodā un DCU Language Services par teksta tulkojumiem no angļu uz latviešu, lietuviešu, poļu un krievu valodām.

Satura rādītājs

Pateicības	2
Informācija	4
Kā darbojas sistēma	6
Sociālās apdrošināšanas maksājumi	6
Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana	7
Sociālās palīdzības maksājumi	8
Vispārējie pabalsti	9
Papildu ienākumu pabalsti	10
Cik daudz naudas izmaksā	12
Sociālā palīdzība un pastāvīgā dzīves vieta	16
Sociālā nodrošināšana un dzīves vietas maiņa Eiropas Savienībā	18
Pieteikšanās maksājumam	21
Lēmumi un pārsūdzība	22
Bezdarbs	25
Slimības un invaliditāte	26
Aprūpe	29
Tuvinieku zaudējums	31
Vientuļie vecāki	33
Grūtniecība	35
Bērnu pabalsti	36
Pensionēšanās un veci cilvēki	38
Papildu labklājības pabalstu programma	40
Darbs un sociālas labklājības maksājumu pieprasīšana	43

Informācija

Sociālo un ģimenes lietu departaments (DSEA) ir valdības departaments, kas kontrolē un administrē lielāko ienākumu pabalstu daļu. Atsevišķus pabalstus administrē Veselības pakalpojumu administrators vietējos veselības centros.

Sociālās labklājības sistēma ir sarežģīta, un jums vajadzētu ievākt pēc iespējas vairāk informācijas. Šī bukleta mērķis ir sniegt jums ieskatu pieejamo iespēju klāstā.

Buklets balstās uz jaunākajiem tiešsaistes līfletiem, kas pieejami DSFA tīmekļa vietnē www.welfare.ie.

Jūs varat personiski pietiekties maksājumiem un atrast vajadzīgo informāciju:

- vietējos sociālās labklājības birojos
- veselības centros.

Turklāt jūs varat saņemt neatkarīgu palīdzību un konsultācijas:

- Kongresa centru tīkla organizācijās

- o Pilsoņu informācijas centros (CIC)
- o Naudas un budžeta konsultāciju dienestā (MABS)

Vajadzīgās adreses meklējiet:

- o Telefonu grāmatā
- o Sazinieties ar vietējo Kongresa centru – informācija 25.lpp
- o Apmeklējiet www.citizensinformation.ie – izmantojiet opciju “adrese meklēšana” lapas augšdaļā.

6

Kā darbojas sistēma

Īrijas sociālās labklājības sistēmā ir četri galvenie ienākumu pabalsta veidi:

- sociālās apdrošināšanas maksājumi
- sociālās palīdzības maksājumi
- vispārējie pabalsti
- papildu pabalsti vai piemaksas

Sociālās apdrošināšanas maksājumi

Šie maksājumi balstās uz **diviem** principiem.

1. Jums jābūt noteiktam numuram par algai piesaistītajām sociālās apdrošināšanas iemaksām (PRSI). Vairums darbinieku iegūst iemaksu par katru nostrādāto nedēļu, kurā nopelna vairāk par €38. Sociālās apdrošināšanas iemaksas reizēm sauc par zīmogiem.

Ja jūs zaudējat darbu vai saslimstat, jums par katru nenostādāto nedēļu ir tiesības uz **kreditētajām**

iemaksām. Šīs iemaksas sauc par kreditējumiem, un summējoties tie var palīdzēt izpildīt prasības, lai saņemtu samaksu. [Skatīt nākošo lappusi.](#)

Katram maksājumam ir citi sociālās apdrošināšanas iemaksu noteikumi.

2. Turklāt jums jāizpilda noteikumi, kas attiecas uz jūsu situāciju. Piemēram, lai darba zaudēšanas gadījumā saņemtu maksājumu, jums jāpierāda, ka jūs „nopietni meklējat darbu”.

Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana

Kreditējumi: ja jums darbu nākas atstāt, jūs darba vietā vairs neveiksiet sociālās apdrošināšanas iemaksas. Lai arī turpmāk saglabātu tiesības uz sociālās labklājības maksājumiem, jums vajag nodrošināt kreditētas iemaksas par katru nedēļu, kad nestrādājat. Daudzos gadījumos kreditējumus piešķir automātiski. Dažreiz kreditējumu saņemšanai jāiesniedz pieteikums.

Lai saņemtu kreditētās iemaksas, jāizpilda konkrēti noteikumi. Ja šos noteikumus esat izpildījis, nodrošiniet, lai kreditējumi jums tiek piešķirti. Ja jūs nesaņemsiet kreditējumus, jūs varat nākotnē zaudēt tiesības uz maksājumiem.

- 8 **Mājsaimnieču un mājsaimnieku programma:** šī programma darbojas, ja jūs atstājat darbu, bet neizpildāt kreditējumu nosacījumus. Programma nepiešķir naudu, bet tā palīdz saglabāt tiesības uz pensiju nākotnē.

Informācija tiešsaistē

Kreditējumi: www.welfare.ie/publications/sw12

Mājsaimnieču un mājsaimnieku programma:
www.welfare.ie/publications/sw1

Sociālās palīdzības maksājumi:

ja jūs neatbilstat nosacījumiem, kas attiecas uz apdrošināšanas maksājumiem, iespējams, jūs varat saņemt palīdzības maksājumu. Galvenie noteikumi attiecībā uz palīdzības maksājumiem ir šādi:

1. Jums jāizpilda [iztikas līdzekļu deklarācijas](#) nosacījumi. Iztikas līdzekļu deklarācija ir noteikumu kopums, ko izmanto, lai novērtētu jūsu nedēļas ienākumus no ietaupījumiem, aktīviem vai skaidrās naudas.

Ar šīs deklarācijas palīdzību nosaka jūsu [iztikas līdzekļu](#) līmeni.

Ja jūsu iztikas līdzekļu vērtība ir nulle, jūs atbilstat deklarācijas nosacījumiem un varat saņemt palīdzību pilnā apmērā. Jūs varat saņemt palīdzību arī tad, ja jūsu iztikas līdzekļi ir mazāki par maksājumu, kas pienākas jūsu situācijā. Jūs saņemsiet summu, ko veido starpība starp pilnu maksājumu un jūsu iztikas līdzekļu līmeni.

Vairumā gadījumu uz palīdzības maksājumiem attiecas tā saucamā “ienākumu ignorēšana”. Tās ir naudas summas, ko iztikas līdzekļu deklarācijā neņem vērā.

2. Jums jāizpilda noteikumi, kas attiecas uz jūsu situāciju. Piemēram, lai darba zaudēšanas gadījumā saņemtu maksājumu, jums jāpierāda, ka jūs „nopietni meklējat darbu”.
3. Lai saņemtu sociālās palīdzības maksājumus, vairumā gadījumu jums vajadzēs arī pierādīt, ka esat pastāvīgs valsts iedzīvotājs. To sauc par HRC nosacījumu – sīkāku informāciju skatīt 9. lpp

Vispārējie pabalsti

Šajā gadījumā netiek piemēroti iztikas līdzekļu deklarācijas vai sociālās apdrošināšanas iemaksu noteikumi. Jums jāizpilda noteikumi, kas attiecas uz jūsu situāciju.

10 Divi izplatītākie vispārējie pabalsti ir:

- bērnu pabalsts
- bezmaksas transports.

Papildu ienākumu pabalsti

Tie ir pabalsti, kas tiek sniegti papildus sociālās labklājības pamata maksājumam.

Šie pabalsti nav pieejami visiem, kas saņem sociālās labklājības maksājumus. Lai tos saņemtu, bieži vien ir jāizpilda iztikas līdzekļu deklarācijas un personiskās situācijas noteikumi un tie var būt atkarīgi no tā, vai persona saņem noteiktu maksājumu.

- Ārstēšanās pabalsts: jāievēro apdrošināšanas noteikumi. Tiek segta daļa ārstēšanās izdevumu, kas saistīti ar optiku, zobārstniecību un dzirdes palīg līdzekļiem. www.welfare.ie/publications/sw24
- Bezmaksas transports vai pavadoņa bezmaksas transports. www.welfare.ie/publications/sw40

- Mājsaimniecības pabalsti: palīdzība iegādājoties elektrības, gāzes, telefona un TV licenci.
www.welfare.ie/publications/sw107
- Valsts degvielas programma: degvielas izmaksu daļēja segšana. www.welfare.ie/publications/sw17
- Bezdūmu degvielas programma: degvielas izmaksu daļēja segšana bieži apdzīvotās vietās.
www.welfare.ie/publications/sw17a
- Vientuļa pensionāra vai invalīda pabalsts.
www.welfare.ie/publications/sw36

Papildu labklājības pabalsts (SWA)

Daļēja īres vai hipotēkas maksājumu segšana, atbalsts maksājuma gaidīšanas laikā – sīkāku informāciju skatīt 40. lpp.

Cik daudz naudas izmaksā?

Maksimālā naudas summa katram sociālās labklājības maksājumam ir norādīta bukletā - Sociālās labklājības maksājumu likmes (SW19). Saņemamo summu veido: jūsu personīgā likme un papildu summas par jūsu partneri un bērniem, ja tie uzskatāmi par tiesīgiem apgādājamiem.

Tiesīgs pieaugušais: jūsu partneris tiek uzskatīts par tiesīgu pieaugušo, ja tā bruto ienākumi ir mazāki par €100 nedēļā. Ja partnera ienākumi ir €100 līdz €280, jūs par to varat saņemt samazinātu naudas summu.

Tiesīgs bērns: par 18 gadiem jaunāki apgādājami bērni parasti ir tiesīgi saņemt pabalstu. Dažos gadījumos pabalstu var saņemt par apgādājamiem bērniem, kas ir vecāki par 18 gadiem. Ja jūs pieprasāt darba meklētāja pabalstu, slimības pabalstu, darba traumas pabalstu vai invaliditātes pensiju (darbnespējas piemaksu) un darba drošības un veselības aizsardzības pabalstu, jūs nesaņemsiet naudu par bērnu, ja jūsu laulātā vai partnera nedēļas ienākumi ir €400 vai vairāk.

Vai ģimenes likme.

13

Tā attiecas uz cilvēkiem, kas saņem invaliditātes naudu, fermas palīdzības vai darba meklētāja pabalstu. Saņemtās summas lielums ir atkarīgs no ģimenes lieluma.

Atcerieties – ja jūs saņemat maksājumu, pamatojoties uz iztikas līdzekļu deklarāciju, saņemamo naudu var samazināt par summu, kas atbilst jūsu līdzekļu līmenim.

Informācija tiešsaistē

Maksājumu likmes: www.welfare.ie/publications/sw19/sw19

Apgādājamie bērni: www.welfare.ie/foi/depsqc

pieaugušie: www.welfare.ie/foi/depsqa

Divu sociālās labklājības maksājumu saņemšana

Zināmos apstākļos jums var būt tiesības vienlaicīgi saņemt divus maksājumus. Tādā gadījumā jums jāizpilda visi noteikumi, kas attiecas uz abiem maksājumiem.

Ja jums ir atraitnes vai atraitņa pensija, pabalsts nāves gadījumā vai vientuļa vecāka pabalsts, jūs varat vienlaicīgi saņemt vienu no šādiem maksājumiem:

- slimības pabalstu
- traumas pabalstu
- maternitātes pabalstu
- darbnespējas piemaksu vai

- o darba meklētāja pabalstu.

Saņemtā summa nepārsniegs vienu maksājumu pilnā apmērā un pusi no otrā maksājuma atbilstoši noteiktajai personiskajai likmei.

Aprūpētāji

Ja jūs (vai jūsu laulātais) ir aprūpētājs, jums ir tiesības saņemt pusi likmes no aprūpētāja pabalsta papildus sociālās labklājības pamata maksājumam. Tas neattiecas uz visiem gadījumiem. [Sīkāku informāciju skatīt 16.lpp.](#)

Aizbildņi

Ja esat aizbildnis, papildus aizgādņa naudai jūs varat pieprasīt jebkuru sociālās labklājības maksājumu. Jūs nesaņemsiet palielinātu summu par tiesīgu bērnu. Bērns, par ko maksā aizbildņa naudu, var saņemt arī citu sociālās labklājības maksājumu, kas izmaksājams vienlaicīgi.

Informācija tiešsaistē:

www.welfare.ie/foi/overlapping

Sociālā palīdzība un pastāvīgā dzīves vieta (HRC)

Lai saņemtu sociālās palīdzības maksājumus, vairumā gadījumu personai jāpierāda, ka tā pastāvīgi dzīvo valstī. Tas neattiecas uz apdrošināšanas naudu.

Lai personu uzskatītu par pastāvīgu iedzīvotāju, nepietiek ar uzturēšanos valstī. Ir jānoskaidro vairāki personas dzīves aspekti, lai noteiktu, vai uzturēšanās ir vai varētu būt ilglaicīga. Tiek vērtēts tā saucamais „interesu galvenais centrs”. Departaments vērtēs:

- jūsu uzturēšanās ilgumu un raksturu šajā un kādā citā valstī,
- prombūtnes ilgumu un nolūku,
- nodarbinātības raksturu un veidu,
- jūsu galveno interešu centru,
- jūsu nākotnes nodomus, kas secināmi no konkrētajiem apstākļiem.

Pierādījumu pienākums

Ja esat dzīvojis ārpus valsts vai ārpus Kopējās ceļošanas telpas divus vai vairāk gadus, automātiski tiek uzskatīts, ka jūs neesat valsts pastāvīgais iedzīvotājs. Pierādīt, ka esat, ir jūsu pienākums.

Ja esat dzīvojis valstī vai Kopējā ceļošanas telpā divus vai vairāk gadus, jums jāpierāda, ka esat pastāvīgs iedzīvotājs, taču netiek pieņemts, ka jūs neizpildāt šo nosacījumu.

- Persona, kas neatbilst pastāvīgā iedzīvotāja statusam saskaņā ar valsts likumiem, iespējams, var saņemt maksājumus saskaņā ar Eiropas likumiem. Skatīt nākošo lappusi.

Informācija tiešsaistē:

www.welfare.ie/foi/habres

Sociālā nodrošināšana un dzīves vietas maiņa Eiropas Savienībā

Sociālās apdrošināšanas maksājumi. Eiropas Kopienas noteikumi aizsargā un koordinē jūsu sociālā nodrošinājuma tiesības, kad jūs maināt dzīves vietu Eiropas Savienībā. Šī aizsardzība darbojas tikai tad, ja pārceļaties no valsts uz valsti.

Jūs drīkstat **apvienot** sociālās apdrošināšanas iemaksas no jebkurām EEZ valstīm, lai izpildītu nosacījumus sociālās apdrošināšanas maksājumu saņemšanai.

Sociālās palīdzības maksājumi. Migrējošiem darbiniekiem minimālā ienākuma pabalsts ir pieejams tāpat kā Īrijas pilsoņiem. Tādējādi jūs varat izpildīt nosacījumus, lai saņemtu palīdzību Papildu labklājības pabalstu programmas ietvaros (skatīt 21. lpp.), ja, neatbilstot pastāvīgā iedzīvotāja statusam (HRC), nevarat saņemt citu sociālās labklājības maksājumu – sīkāku informāciju skatīt 9. lpp.

ES likums un ģimenes pabalsti. Ģimenes pabalsti ietver: bērna pabalstu, vientuļā vecāka pabalstu, aizbildņa naudu (bez iemaksām) un ģimenes ienākumu piemaksu (FIS). Saskaņā ar valsts likumiem, lai saņemtu šos maksājumus (izņemot FIS), jāizpilda HRC nosacījums – sīkāku informāciju skatīt 16.lpp.

- Ja neatbilstat HRC nosacījumam un maksājumu nevarat saņemt, iespējams, jums ir tiesības uz maksājumu saskaņā ar Eiropas Kopienas likumiem. Tas nozīmē, ka, ja jūs esat EEZ pilsonis, kas ir nodarbināts vai pašnodarbināts Īrijā un maksā Īrijas PRSI sistēmas sociālo apdrošināšanu, jums nevajadzēs izpildīt HRC nosacījumu.
- Ja esat bezdarbnieks un saņemat Īrijas darba meklētāja pabalstu, jūs varat pieprasīt arī ģimenes pabalstus.
- Jūs varat saņemt ģimenes pabalstus, pat ja jūsu bērni dzīvo citā EEZ valstī. Saņemtās summas lielums būs atkarīgs no tiesībām saņemt ģimenes pabalstu, kas ir spēkā valstī, kurā dzīvo jūsu bērni.

Divpusējie sociālās nodrošināšanas līgumi. Ja esat strādājis valstī, kas atrodas ārpus Eiropas Ekonomiskās zonas (EEZ), jums vajadzētu noskaidrot, vai Īrija ar šo valsti ir noslēgusi divpusēju sociālās nodrošināšanas līgumu.

Informācija tiešsaistē

Kopsavilkumu par EK regulu un divpusējo sociālo nodrošinājumu skatīt:

- www.welfare.ie/publications/sw4/s3
- www.welfare.ie/foi/euregs
- www.welfare.ie/foi/bilateralguide

Informāciju par sociālo nodrošinājumu ES skatīt vietnē:

www.ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/eulisses/jetspeed/

Pieteikšanās maksājumam

Lai pieteiktos sociālās labklājības maksājumam un sazinātos ar valsts iestādēm, jums būs vajadzīgs personas PPS numurs. Šis numurs ir unikāla personas identifikācijas forma. Ja jums nav PPS numura, dodieties uz vietējo sociālās labklājības biroju un piesakieties tā saņemšanai.

Jums vajadzēs izpildīt pieteikuma veidlapu un iesniegt apstiprinošus dokumentus. Iespējams, ka jūs intervēs sociālās labklājības inspektors. Ja jūs pieteiksieties invaliditātes vai slimības naudai, iespējams, ka jums vajadzēs apmeklēt medicīnisko slēdzienu nodaļu.

Lēmuma gaidīšanas laikā jūs varat pieteikties pie kopienas labklājības administratora vietējā veselības centrā, lai saņemtu palīdzību. [Sīkāku informāciju skatīt 40.lpp.](#)

Ja jūsu dzīves situācija mainās, jums noteikti jāinformē Sociālo un ģimenes lietu departaments.

Sociālās labklājības biroju un veselības centru [kontaktinformāciju](#) var atrast, izmantojot

- [adrešu meklēšanas rīku](http://www.citizensinformation.ie) vietnē www.citizensinformation.ie, vai vietējā telefonu grāmatā.

Lēmumi un pārsūdzība

Lēmumi. Jums ir tiesības iesniegt pieteikumu maksājuma saņemšanai un saņemt rakstisku lēmumu. Ja jums atsaka maksājumu, lēmumā jānorāda atteikuma iemesli.

Vairumā gadījumu lēmumus par sociālās palīdzības sniegšanu un sociālās apdrošināšanas izmaksu pieņem sociālās labklājības amatpersonas jeb „**lēmējamatpersonas**”. Ja amatpersonas lēmums jūs neapmierina, jums ir tiesības lēmumu pārsūdzēt Sociālās labklājības pārsūdzību birojā. Parasti lēmējamatpersona piedāvās jums iespēju iesniegt papildu pierādījumus, lai jūsu prasība tiktu apmierināta pirms pārsūdzības.

Administratīvus lēmumus lēmējamatpersonas parasti nepieņem. Administratīvus lēmumus nevar pārsūdzēt. Taču jūs varat lūgt veikt „iekšēju izskatīšanu” un/vai sūdzēties tiesībsargam.

Papildu labklājības pabalsts (SWA) – skatīt 21. lpp.
Lēmumu, kas skar SWA maksājumus, pieņem kopienas labklājības amatpersonas vai galvenās kopienas labklājības amatpersonas veselības centros.

Ja jūs neapmierina lēmums, kas saistīts ar maksājumu šīs programmas ietvaros, jums **vispirms** jāiesniedz pārsūdzība vietējam Veselības pakalpojumu administratora pārsūdzību birojam. Ja pārsūdzība tiek noraidīta, jūs varat iesniegt vēl vienu pārsūdzību Sociālās labklājības pārsūdzību birojam (izņemot maksājumus ārkārtējos un neatliekamos gadījumos).

Pārsūdzības process. Lēmumu pārsūdz, rakstiski izklāstot lietas būtību, un jums jāpieprasa visi dokumenti, kas attiecas uz jūsu pieteikumu vai atteikumu. Jums ir tiesības saņemt šo informāciju saskaņā ar **Informācijas brīvības likumu**. Jums vajadzētu pieprasīt arī mutiskus lietas izskatīšanu. Tad jūs varēsiet pasniegt savu lietu personiski.

Ja, pamatojoties uz medicīnisku atzinumu, jūs pārsūdzat lēmumu par slimības vai traumas naudas atteikšanu, departaments parasti jūs nosūtīs uz vēlreizēju medicīnisku pārbaudi. Tā nav faktiskā pārsūdzība.

Tiesībsarga birojs. Ja pārsūdzība tiek noraidīta, jūs varat iesniegt sūdzību tiesībsarga birojam.

Informācija tiešsaistē

Sociālās labklājības pārsūdzību birojs:
www.socialwelfareappeals.ie

Veselības pakalpojumu administratora pārsūdzību birojs:
sazinieties galveno biroju savā reģionā -www.hse.ie

Palīdzība: Kongresa centru tīkls -www.ictu.ie, Pilsoņu
informācijas centri - www.citizensinformation vai Naudas
konsultāciju birojs - www.mabs.ie .

Medicīniskā pārbaude: www.welfare.ie/publications/mrinfo1

Tiesībsargs: www.ombudsman.gov.ie

Bezdarbs

Ja esat bezdarbnieks vai zaudējat darbu, jums var būt tiesības uz šādiem maksājumiem.

Darba meklētāja pabalsts: jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi.

Darba meklētāja nauda: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi un pastāvīgās dzīves vietas nosacījums. [Sīkāku informāciju skatīt 4. un 9. lpp.](#)

Abu maksājumu gadījumā nepieciešams, lai

- jūs varētu sākt strādāt, būtu darbspējīgs un patiešām meklētu darbu.
- Darbs un pabalsta saņemšana – 43.lpp.
- Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp.

Informācija tiešsaistē

www.citizensinformation.ie/categories/social-welfare/social-welfare-payments/unemployed-people

Slimības un invaliditāte

Ja esat slims vai jums ir invaliditāte, jums var būt tiesības uz vienu no šiem maksājumiem.

Slimības pabalsts: jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi.

Jūs nedrīkstat būt darbspējīgs.

Invaliditātes pensija: jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi. Jums ir pastāvīga darbnespēja slimības vai invaliditātes dēļ.

Invaliditātes nauda: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi un pastāvīgās dzīves vietas nosacījums – sīkāku informāciju skatīt 8. un 16.lpp. Jums ir invaliditāte vai slimība, kas būtiski ierobežo jūsu darbspējas.

- Lai novērtētu, kā slimība vai invaliditāte ietekmē jūsu darbspējas, departaments var veikt medicīnisku pārbaudi.

Maksājumi noteikti arī šādās situācijās.

Neredzīgo pensija: maksājums cilvēkiem ar redzes traucējumiem atbilstoši iztikas līdzekļu deklarācijai.

Arodtraumu programma: maksājumi apdrošinātiem darbiniekiem, kas darbā cietuši nelaimes gadījumā vai kam ir arodslimība.

Papildu labklājības pabalsts (SWA): izmaksā cilvēkiem, kas ir darbnespējīgi, atbilst iztikas līdzekļu deklarācijas nosacījumiem un nav tiesīgi saņemt citus maksājumus.

- Darbs un pabalsta saņemšana – 43.lpp.
- Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp.
- Aprūpe – 29.lpp.

Informācija tiešsaistē

Slimības pabalsts: www.welfare.ie/publications/sw119

Invaliditātes pensija: www.welfare.ie/publications/sw44

Invaliditātes pabalsts: www.welfare.ie/publications/sw29

Neredzīgo pensija: www.welfare.ie/publications/sw76

Arodtraumas: www.welfare.ie/schemes/ill/oib

SWA: www.welfare.ie/publications/sw54

Aprūpe

Ja jūs kļūstat par tādas personas aprūpētāju, kam nepieciešama pilna aprūpe un kopšana, jums ir tiesības saņemt vienu no šādiem pabalstiem.

Aprūpētāja pabalsts: jāievēro sociālās apdrošināšanas un nodarbinātības noteikumi.

Aprūpētāja nauda: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi – sīkāku informāciju skatīt 4.lpp.

Puslikmes aprūpētāja nauda: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi. To maksā, ja esat aprūpētājs un esat vienlaicīgi tiesīgs saņemt citu sociālās labklājības maksājumu. Šis maksājums netiek piešķirts, ja jūs saņemat bezdarbnieka pabalstu, papildu labklājības pabalstu vai esat pieteicies bezdarba kreditējumiem.

- Pastāvīgās dzīves vietas nosacījumi attiecas arī uz aprūpētāja naudas pilno un puslikmi. **Sīkāku informāciju skatīt 9.lpp.**

Aprūpētāja atvaļinājuma nauda: šo naudu izmaksā aprūpētājiem vienreiz gadā. Nav nepieciešams izpildīt iztikas līdzekļu deklarācijas vai sociālās apdrošināšanas noteikumus.

Lai saņemtu iepriekš minētos maksājumus, jums **jāatbilst** noteikumiem, kuri definē, kas ir aprūpētājs un aprūpējamais.

- Darbs un pabalsta saņemšana – 46.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp

Informācija tiešsaistē

Aprūpētāja nauda: www.welfare.ie/publications/sw41

Aprūpētāja pabalsts: www.welfare.ie/publications/sw49

Aprūpētāja atvaļinājuma nauda:
www.welfare.ie/publications/sw113

Tuvinieku zaudējums

Ja nomirst jūsu vīrs vai sieva, jums ir tiesības saņemt vienu no šiem maksājumiem:

Widow/Widower's Contributory Pension: Social insurance rules apply.

Widow/Widower's Non-Contributory Pension: Means testing and the Habitual Residence Condition apply – see pages 8 and 16 for more information. If you have children see Parenting alone – page 33.

Jūs nedrīkstat dzīvot ar kādu kopā.

- Iepriekš minētos maksājumus jūs varat saņemt arī tad, ja jūsu laulība ar mirušo ir šķirta.

Pabalsts, ja vecāks zaudē laulāto: vienreizējs maksājums, lai sniegtu ienākumu pabalstu ģimenēm pēc laulātā nāves.

Pabalsts tuvinieku zaudējuma gadījumā: jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi. Tas ir vienreizējs maksājums, lai palīdzētu segt bērnu izdevumus.

Pabalsti nāves gadījumā: šos pabalstus izmaksā tās personas tuviniekiem, kas gājuši bojā darba nelaimes gadījumā vai miruši no arodslimības.

- Darbs un pabalsta saņemšana – 43.lpp.
- Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp

Informācija tiešsaistē

Atraitnes vai atraitņa pensija ar vai bez iemaksām:

www.welfare.ie/publications/sw25

www.welfare.ie/publications/sw114

Pabalsts, ja vecāks zaudē laulāto:

www.welfare.ie/publications/sw26

Pabalsts tuvinieku nāves gadījumā:

www.welfare.ie/publications/sw47

Pabalsts nāves gadījumā:

www.welfare.ie/publications/sw32

Vientuļie vecāki

Ja jūs audzināt bērnu vienatnē, jums ir tiesības saņemt vienu no šiem maksājumiem:

Vientuļā vecāka ģimenes pabalsts: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi un pastāvīgās dzīves vietas nosacījums – **sīkāku informāciju skatīt 4.-9.lpp.**

- o Jums arī lūgs, lai jūs pieprasāt uzturēšanas līdzekļus no otra vecāka. Abiem vecākiem ir tiesiskas saistības uzturēt bērnus un laulāto (ja tie ir precēti vai šķīrušies).

Ja jūsu dzīvesbiedrs ir miris (arī tad ja esat šķirts atraitnis vai atraitne) un audzināt bērnu vienatnē, jums ir tiesības saņemt:

Atraitnes vai atraitņa pensiju (ar darbinieka iemaksām). Jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi. **Skatīt informāciju par tuvinieku zaudēšanu iepriekšējā lapā.**

- o Lai saņemtu iepriekš minētos maksājumus, jūs nedrīkstat dzīvot ar kādu kopā.

- 34
- Daļu naudas, kas gūta no uzturēšanas naudas un ienākumiem, iztikas līdzekļu deklarācijā var neņemt vērā.
 - Darbs un pabalsta saņemšana – 43.lpp.
 - Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
 - Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
 - Papildu pabalsti – 10.lpp

Informācija tiešsaistē

Vientuļā vecāka ģimenes pabalsts:
www.welfare.ie/publications/sw82

Uzturēšana: www.welfare.ie/foi/liabrelmaintrec

Grūtniecība

Ja jūs esat stāvoklī, jums ir tiesības uz:

Maternitātes pabalstu. Jāievēro nodarbinātības un sociālās apdrošināšanas noteikumi.

- Ja jūs nevarat saņemt maternitātes pabalstu, jūs varat pieprasīt bezdarbnieka pabalstu, kamēr esat maternitātes atvaļinājumā.

Darba drošība un veselības aizsardzība pabalstu. Jāievēro sociālās apdrošināšanas un nodarbinātības noteikumi. To izmaksā, ja esat stāvoklī un jums jāpārtrauc strādāt darba drošības un veselības aizsardzības apsvērumu dēļ.

- Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp

Informācija tiešsaistē

www.welfare.ie/publications/sw11

www.welfare.ie/publications/sw21

Bērnu pabalsti

Apgādājama bērna pabalsts: nauda par katru „tiesīgu bērnu” papildus sociālās labklājības pamata maksājumam.
Sīkāku informāciju skatīt 7.lpp.

Bērna pabalsts: to izmaksā ikvienam, kam ir „tiesīgs bērns”. Ir jāizpilda pastāvīgās dzīves vietas nosacījums – **sīkāku informāciju skatīt 9.lpp.**

Bērna aprūpes piemaksa: to izmaksā par katru bērnu, kas ir jaunāks par 6 gadiem, ja **bērns ir tiesīgs saņemt šo piemaksu.**

Aizbildņa nauda (ar iemaksām): jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi. To maksā, ja esat aizbildnis bērnam, kurš ir palicis par bāreni vai ir pamests.

Aizbildņa nauda (bez iemaksām): tāpat kā iepriekš, bet bērnam jāatbilst iztikas līdzekļu deklarācijas nosacījumiem.
Sīkāku informāciju skatīt 4.lpp.

Adoptēšanas pabalsts: jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi. To izmaksā, ja adoptējat bērnu un darbā ņemat adoptēšanas atvaļinājumu.

- Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp

Informācija tiešsaistē

Bērnu pabalsts: www.welfare.ie/publications/sw42

Aizbildņa nauda: www.welfare.ie/publications/sw115

Adoptēšanas pabalsts: www.welfare.ie/publications/sw37

Pensionēšanās un veci cilvēki

Ja esat pensijā, jums var būt tiesības uz:

Valsts pensiju (pārejas). Jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumu, jums jābūt 65 gadu vecam un pensijā. Ir noteikts minimālais darba apjoms - €38 nedēļā. Pensiju maksā, līdz sasniedzat 66 gadu vecumu.

Ja esat 66 gadu vecs vai vecāks, jums var būt ir tiesības uz:

Valsts pensiju (ar darbinieka iemaksām). Jāievēro sociālās apdrošināšanas noteikumi.

Valsts pensiju (bez darbinieka iemaksām). Jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi un pastāvīgās dzīves vietas nosacījums. **Sīkāku informāciju skatīt 4. un 9. lpp.**

- Divu sociālo pabalstu saņemšana – 14.lpp.
- Sociālās apdrošināšanas stāža saglabāšana – 7.lpp.
- Papildu pabalsti – 10.lpp

Informācija tiešsaistē

39

Valsts pensija (ar iemaksām un pārejas)
www.welfare.ie/publications/sw118

Valsts pensija (bez iemaksām)
www.welfare.ie/publications/sw116

Papildu labklājības pabalsts (SWA)

Tā ir sociālās labklājības programma, ko ar Sociālo un ģimenes lietu departamenta pilnvarojumu administrē Veselības pakalpojumu administrators vietējos veselības centros.

- Uz SWA maksājumiem attiecas iztikas līdzekļu deklarācijas nosacījumi. Sīkāku informāciju skatīt 8.lpp.
- Parasti SWA maksājumu nevar saņemt, ja jūs strādājat vairāk par 30 stundām nedēļā, mācaties dienas nodaļā vai esat iesaistīts darba strīdā. Šim noteikumam ir izņēmumi.
- Jāievēro pastāvīgās dzīves vietas nosacījums (skatīt 16. lpp), izņemot attiecībā uz maksājumiem ārkārtējo vajadzību un neatliekamo vajadzību gadījumā.
- Uz katru maksājumu attiecas konkrēti noteikumi, kas paredz, kādai jābūt jūsu situācijai.

Šī programma var dot jums tiesības uz šādiem pabalstiem:

Pamata SWA: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas noteikumi un pastāvīgās dzīves vietas nosacījums. Sīkāku informāciju skatīt 4. un 9. lpp. Izmaksā, ja jums nav naudas, un vai nu jūs gaidāt citu sociālās labklājības maksājumu, vai nevarat izpildīt nosacījumus kāda maksājuma saņemšanai.

Tres vai hipotēkas piemaksas: jāievēro iztikas līdzekļu deklarācijas un pastāvīgās dzīves vietas nosacījumi. Sīkāku informāciju skatīt 4. un 9. lpp. Pastāv noteikumi arī attiecībā uz jūsu mītnes vajadzībām.

Maksājumi ārkārtējo vajadzību gadījumā: tie ir vienreizēji maksājumi ārkārtas vajadzību situācijās. Piemēram, ja jums nepieciešama palīdzība, sedzot dzīvokļa iemaksu, un jums nav citu ienākumu.

Maksājumi neatliekamo vajadzību gadījumā: tie ir maksājumi cilvēkiem, kas nonākuši krīzes situācijā un parastos apstākļos saņemtu sociālās labklājības maksājumu. Šos maksājumus var noformēt kā atmaksājamu aizdevumu.

Diētas piemaksa: tā ir nedēļas piemaksa cilvēkiem, kam nepieciešama speciāla diēta sakarā ar veselības stāvokli.

Pabalsts skolas apģērba un apavu iegādei: to izmaksā vienreiz gadā mazturīgām ģimenēm ar bērniem.

Informācija tiešsaistē

Papildu labklājības pabalsts:
www.welfare.ie/publications/sw54

Skolas apģērba un apavu iegāde:
www.welfare.ie/publications/sw75

Papildu labklājības pabalsts - vadlīnijas:
www.welfare.ie/foi/swa

Darbs un sociālās labklājības maksājumu pieprasīšana

Sistēma ir sarežģīta, un uz katru maksājumu attiecas savi noteikumi, ja, piesakoties maksājumam, vēlaties piestrādāt vai iziet apmācību.

Galveno punktu kopsavilkums

Invaliditātes maksājumi: ja jūs saņemat invaliditātes vai slimības pabalstu, jums vispirms vajadzēs saņemt Sociālo un ģimenes lietu departamenta atļauju strādāt vai iesaistīties apmācībā. Tas palīdzēs jūsu rehabilitācijai.

Aprūpētāju maksājumi: jūs nedrīkstat strādāt vairāk par 15 stundām nedēļā.

Bezdarbnieku pabalsti: jūs nedrīkstat strādāt vairāk par 3 dienām nedēļā (svētdienas neskaitot).

Palīdzības maksājumi: ja jums ir atļauts strādāt, departaments var piemērot „ienākumu ignorēšanu”. Tādā gadījumā iztikas līdzekļu deklarācijās, kas attiecas uz jūsu pabalstiem, izpeļņa un ienākumi netiek ņemti vērā.

Apdrošināšanas maksājumi: ja zināmos apstākļos jūs varat strādāt laikā, kad saņemat apdrošināšanas naudu, parasti nopelnītā nauda to neietekmē. Tas **neattiecas** uz darba meklētāju pabalstu (JB). Par katru nostrādāto dienu laikā, kad jūs pieprasāt JB, jūs zaudēsiet pabalsta „dienas likmi”.

- Daudzi sociālās apdrošināšanas maksājumi tiek aplikti ar nodokli. Ir svarīgi, lai ieņēmumu dienesta amatpersonas zinātu par jūsu situāciju.

Nodarbinātības pabalsti

Ģimenes ienākumu piemaksa (FIS): jāievēro nodarbinātības un iztikas līdzekļu deklarācijas nosacījumi. Tas ir ienākumu pabalsts, ko maksā strādājošiem, kam ir bērni.

Pabalsts atgriežoties darbā: šī programma palīdz cilvēkiem, kas ilgu laiku saņēmuši sociālās labklājības maksājumus, atsākt strādāt vai kļūt par pašnodarbinātiem, saglabājot daļu no sociālās labklājības maksājumiem.

Programma mācību atsākšanai: šī programma palīdz cilvēkiem, kas ilgu laiku saņēmuši sociālās labklājības maksājumus, atsākt mācības vai apmācību, saglabājot daļu no sociālās labklājības maksājumiem.

Darba konsultanti: tie ir sociālās palīdzības darbinieki, kas strādā vietējos sociālās labklājības birojos. Viņi konsultē par iespējām atgriezties pie mācībām vai darbā.

YJa jūsu dzīves situācija mainās, jums noteikti jāinformē Sociālo un ģimenes lietu departaments.

Informācija tiešsaistē

Iztikas līdzekļu deklarācija: www.citizensinformation.ie/categories/social-welfare/irish-social-welfare-system

Ģimenes ienākumu piemaksa:
www.welfare.ie/publications/sw22

Pabalsts atgriežoties darbā:
www.welfare.ie/publications/sw93 (employees)
www.welfare.ie/publications/sw92 (self-employed)

Programma mācību atsākšanai:
www.welfare.ie/publications/sw70

Papildinformāciju par darba laikiem, lūdzu, jautājiet sev tuvākajā Centrā:

Centra nosaukums	Telefons	E-pasta adrese
Dr. Steven's Resource Centre, Athlone	090-647 3001	coordinator.athlone@congresscentres.net
Athy Resource Centre	059-863 8523	coordinator.athy@congresscentres.net
Ballina People's Resource Centre	096-70885	coordinator.mayo@congresscentres.net
Belfast Congress Centre	048-9096 1111	coordinator.belfast@congresscentres.net
Caherciveen Congress Information Centre	066-947 2866	coordinator.caherciveen@congresscentres.net
Castlebar People's Resource Centre	094-902 2814	coordinator.mayo@congresscentres.net
Congress Information & Opportunity Centre, Ennis	065-684 1009	coordinator.clare@congresscentres.net
CCTU Employment Resource Centre	021-427 5876	coordinator.cork@congresscentres.net
Drogheda Resource Centre	041-983 5754	coordinator.drogheda@congresscentres.net
Dublin 12 Congress Centre	01-405 9377	coordinator.dublin12@congresscentres.net
Dundalk People's Centre for Information & Training	042-933 8820	coordinator.dundalk@congresscentres.net
Dungarvan – The People's Centre	058-44099	coordinator.dungarvan@congresscentres.net
The Fingal Centre	01-884 5228	coordinator.fingal@congresscentres.net
Galway Peoples' Resource Centre	091-564 822	coordinator.galway@congresscentres.net
Noreside Resource Centre, Kilkenny	056-776 2146	coordinator.kilkenny@congresscentres.net

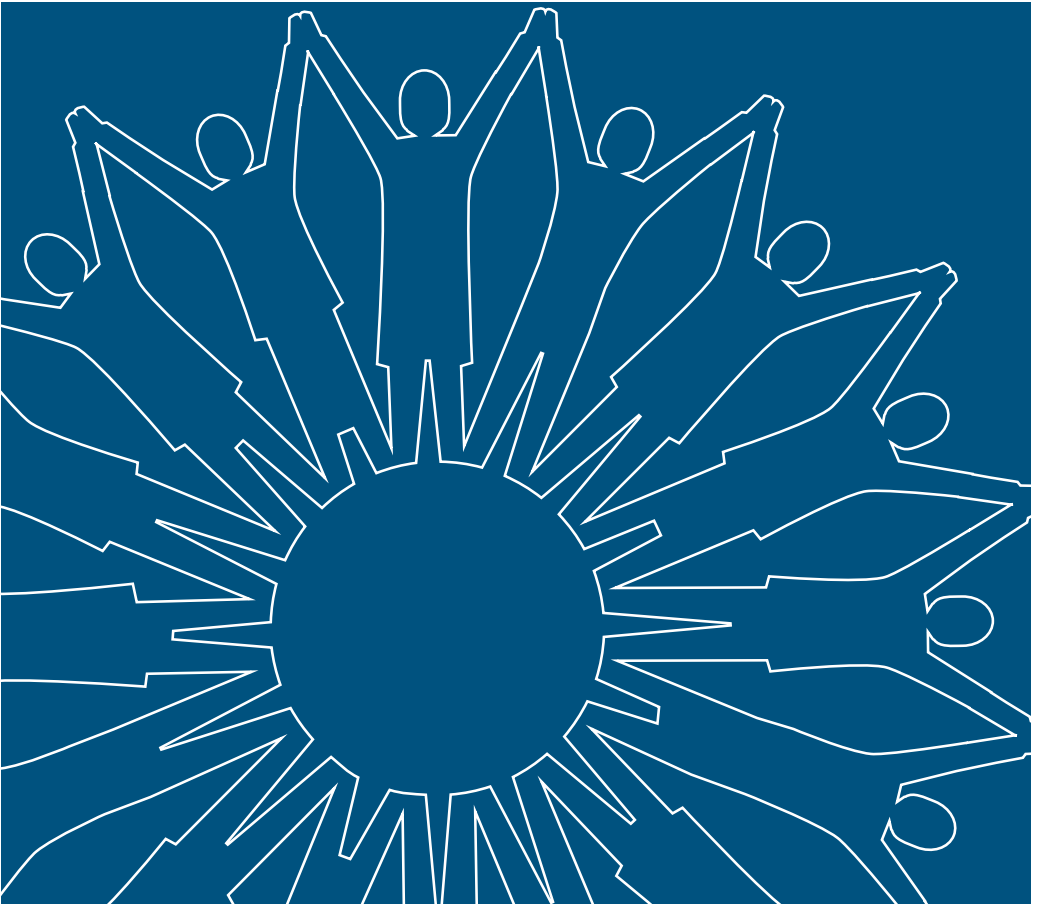
Killarney Resource & Information Centre	064-36863	coordinator.killarney@congresscentres.net
Leixlip Resource Centre	01-624 2511	coordinator.leixlip@congresscentres.net
Congress Resource Centre Letterkenny	074-912 8010	coordinator.letterkenny@congresscentres.net
Limerick People's Resource Centre	061-416 056	coordinator.limerick@congresscentres.net
Employment Development & Information Centre, Longford	043-47515	coordinator.longford@congresscentres.net
Mullingar Congress Information & Development Centre	044-934 5060	coordinator.mullingar@congresscentres.net
Newbridge Resource Centre	045-432 763	coordinator.newbridge@congresscentres.net
North Leitrim Resource Centre	071-985 6029	coordinator.northleitrim@congresscentres.net
Congress Employment Information Centre, Tralee	066-712 7617	coordinator.tralee@congresscentres.net
Wicklow Trade Union Centre	01-286 6730	coordinator.bray@congresscentres.net
Congress Centres Network	01-889 7777	kathleen.mccann@ictu.ie

Maksājumu Termini

Jobseekers Benefit	Darba Meklētāja Pabalsts
Jobseekers Allowance	Darba Meklētāja Piemaksa
Illness Benefit	Slimības Pabalsts
Invalidity Pension	Invaliditātes Pensija
Disability Allowance	Invaliditātes Pabalsts
Blind Pension	Akluma Pensija
Occupational Injuries Scheme	profesionālas Traumas Shēma
Supplementary Welfare Allowance (Swa)	Papildus Labklājības Piemaksa
Carer's Benefit	Aprūpētāja Pabalsts
Carer's Allowance	Aprūpētāja Piemaksa
Half Rate Carer's Allowance	Pustariffa Aprūpētāja Piemaksa
Widow/widower's Contributory Pension	Atraitņa / Atraitnes Kontribūciju Pensija
Widow/widower's Non-contributory Pension	Atraitņa / Atraitnes Bez Kontribūciju Pensija
Widowed Parent Grant	Atraitņa-vecāka Subsīdija
Bereavement Grant	Zaudētā Tuvinieka Subsīdija
Death Benefits	Miršanas Gadījuma Pabalsts
One Parent Family Payment	Viena Vecāka Ģimenes Pabalsts
Maternity Benefit	Maternitātes Pabalsts
Health And Safety Benefit	Veselības Un Drošības Pabalsts
Child Dependant Allowance	Atkarīgā Bērna Pabalsts

Child Benefit	Bērna Pabalsts
Early Childcare Supplement	Agrīnās Bērna Aprūpes Piemaksa
Guardian's Payment (Contributory)	Aizbildņa Pabalsts (Kontribūciju)
Guardian's Payment (Non-contributory)	Aizbildņa Pabalsts (Bez Kontribūciju)
Adoptive Benefit	Adopcijas Pabalsts
State Pension (Transition)	Valsts Pensija (Pārejas)
State Pension (Contributory)	Valsts Pensija (Kontribūciju)
State Pension (Non-contributory)	Valsts Pensija (Bez Kontribūciju)
Rent/mortgage Supplements	Īres / Hipotēkas Piemaksa
Exceptional Needs Payments	Ārkārtējo Vajadzību Apmaksa
Urgent Needs Payments	Steidzamo Vajadzību Apmaksa
Diet Supplements	Uztura Piemaksa
Back To School Clothing And Footwear Allowance	Skolas Drēgju Un Apavu Kompensācija Priekš Atgriešanās Skolā
Family Income Supplement (Fis)	Ģimenes Ienākuma Budžeta Piemaksa
Back To Work Allowance	Atgriešanās Darbā Pabalsts
Back To Education Programme	Atgriešanās Izglītībā Programma

50 Piezīmes

STRONGER TOGETHER

CONGRESS
CENTRES
NETWORK